

УПУТСТВА ЗА УНОШЕЊЕ ТЕКСТА (ЗАВРШНИ, ДИПЛОМСКИ ИЛИ МАСТЕР РАД)

Насловна страна:

	УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ ДЕПАРТМАН ЗА ГЕОГРАФИЈУ, ТУРИЗАМ И ХОТЕЛИЈЕРСТВО (14 bold)	
<i>Име Презиме (18 pt, italic)</i>		
НАЗИВ РАДА (24 pt, bold)		
<i>-семинарски рад - (18 pt, italic, bold)</i>		
Нови Сад, 2011. (16 pt, година <i>italic</i>)		

- Текст у програму *Microsoft Word* у фонту *Times New Roman*, са проредом *1,5 lines*. Величина слова у тексту (*Font Size*) је 12.
- Маргине се подешавају путем следећих команди: File (основни мени)/Page Setup/Margins (Top 2 cm, Bottom 2 cm, Left 2.5 cm, Right 2 cm)
- Header и Footer (опција за постављање се налази у главном менију *View/Header and Footer*) су пожељни. У делу Header се са леве стране наводи име и презиме кандидата, а са десне пише Завршни/Дипломски/Мастер рад.
- Наслови у тексту морају бити ранжирани обликом и величином слова:
 - првог ранга су наслови главних поглавља (сва слова велика, наслов центриран): величина 14 *Font Size*, задебљана слова - *Bold*;
 - другог ранга су поднаслови главних поглавља (сва слова велика, наслов не мора бити центриран): величина величина 12 *Font Size*, задебљана слова - *Bold*;
 - наслови трећег ранга (сва слова велика, наслов не мора бити центриран): величина 12 *Font Size*, искошена слова - *Italic*;

- наслови четвртог ранга (сва слова велика, наслов не мора бити центриран): величина 10 *Font Size*;
 - наслови петог ранга (само прво слово велико, наслов не мора бити центриран): величина 12 *Font Size*, *Bold* или *Normal*;
 - И у садржају се мора поштовати рангирање наслова.
- После наслова оставити празан ред, па онда почети са пасусом.
 - Ако се наслови другог, трећег и четвртог ранга надовезују на текст на истој страни (на претходно поглавље), пре тог наслова оставити два празна реда.
 - Никада се не куцају два наслова један до другог, а да између њих не стоји текст. Исто важи и за илустрације (две табеле, слике, графикана, скице...).
 - Ако се након пасуса уноси нека илустрација, потребно је пре ње оставити један празан ред. Исто важи ако после илустрације са називом и извором следи пасус – између се оставља празан ред. Пример:

На основу ове поделе, уређена је и анализа просторно-функционалног аспекта сваког од осам хостела Новог Сада, и о сваком ће бити нешто више речи у наредним поглављима.

Табела 7. Хостелски капацитети у Новом Саду

Назив хостела	Капацитет Број соба/број лежаја	Удаљеност од центра
„021“	4/14	У строгом центру
„Подбара“	4/15	1,0 km
„Мали“	2/10	0,5 km
„Сова“	9/50	У строгом центру
„Лазин“	4/16	У строгом центру
„Downtown“	5/26	У строгом центру
„Rookies“	4/11	У строгом центру
„Smile“	2/8	1,0 km

Извор: Интерна документација хостела, 2011.

Као што може да се види из табеле, од осам хостела у Новом Саду, више од половине се налази у строгом центру града, тачније њих пет. Два хостела су од центра удаљена 1 km, док се хостел „Мали“ налази на 500 m од центра.

- Увек је добро ново поглавље почети са једном или две уводне реченице.
- Рад се **не пише** у првом лицу једнине (осим у предговору) ни у множини, већ у трећем лицу:
Исправно – *Може се закључити... Важно је напоменути да... Уочава се...*
Методолошки некоректно – *Закључио/ла сам... Сматрам... Мислим... Рекао/ла бих да...*
- Пасус или поглавље никада не почињу сликом, картом, графиконом...
- Реченице **никад не почињу бројем**.
Неисправно – *1991. године је* или *275 туриста из Француске је било ...*
Исправно – *Године 1991. је* или *На путовању је било 275 туриста из Француске....*

- Списак коришћене (консултоване) литературе и других текстуалних/графичких извора на крају рада (посебно поглавље) се наводе на следећи начин (обавезно у писму оригинала у ком су објављене!):

Књига (аутор/година издавања/назив књиге/издавач/место издања) –
Малуцков М. (1985): *Румуни у Банату*. Војвођански музеј, Нови Сад.

Часопис (аутор/година издавања/назив текста/назив часописа/број часописа/странице на којој је цитиран текст/издавач/град) –

Кицошев С. (1994): *Промене броја и етничке структуре становништва Бачке током XX века*. Зборник Матице српске за друштвене наука, свеска 96, Нови Сад. стр. 163-183.

Дипломски, Мастер, Магистарски рад или Доктоска дисертација:

Ивков А. (2005): *Становништво као фактор развоја туризма у Војводини*. Докторска дисертација. Нови Сад: Универзитет у Новом Саду. Природно-математички факултет у Новом Саду, Депарتمان за географију, туризам и хотелијерство.

Више аутора –

1) **ако су два аутора:**

Romelic J, Kalinic M. (2008): *Educational Tourism Movements in and the Danube Region of Fruska gora – Condition and Development Perspectives*, Turizam, International Scientific Journal, Department of Geography, tourism and hotel management, Issue 12, Univerzitet of Novi Sad, Serbia, Pp. 30-35.

2) **ако је више од два:**

Romelic J, Plavša J, Stojanović V. (2005): *Concept of the Creation of Ecorural Tourism Destination on the Example of Gudurica Settlement*, Geographica Pannonica, International Scientific Journal, Faculty of natural and mathematics, Institut of geographic, Novi Sad, No. 9, Pp. 20- 25.

или

Пузовић, С, Стојановић, Т, Виг, Л, Марић, Б, Ђурековић-Теших, О, Добретић, В, Стојшић, В, Лазић, Л, Стојановић, В, Павић, Д. (2010): *Обедска бара*, Рамсарска подручја Војводине, Покрајински секретаријат за заштиту животне средине и одрживи развој, Аутономна Покрајина Војводина, Нови Сад. Стр. 1-168.

или

Пузовић, С. и сарадници (2010): *Обедска бара*, Рамсарска подручја Војводине, Покрајински секретаријат за заштиту животне средине и одрживи развој, Аутономна Покрајина Војводина, Нови Сад. Стр. 1-168.

или

Давидов Д. и други (2007): *Фрушка гора*. Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.

Пописи становништва, метеоролошки годишњаци и слично:

- Републички завод за статистику, 2003. Попис становништва домаћинстава и станова у 2002. години, Становништво, Књига 3: Вероисповест, матерњи језик и национална или етничка припадност према старости и полу, Београд.
- Метеоролошки годишњаци, 1954–1990. Савезни хидрометеоролошки завод, Београд.
- Матичне књиге рођених, умрлих и венчаних у Ковачици.
- Подаци Удружења ловаца „Перјаница“, 2007. Мокрин.

- Подаци Службе за катастар непокретности, Кикинда.
- Подаци библиотеке „Мирослав Антић“, 2007. Мокрин.
- Подаци Комесаријата за избеглице - повереништво „Кикинда“, 2007. Кикинда.
- „Геокарта“, 1997. Географски атлас за V, VI, VII и VIII разред основне школе. Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.

Интернет адреса – наводи се цео извор не само почетна страна!

www.srpskamreza.com/vojvodina.html

<http://www.dnevnik.co.yu/arhiva/28-07-2004>

<http://spomenickulture.mi.sanu.ac.rs/spomenik.php?id=1240>

<http://rade-putopisi-i-apisi.blogspot.com/2010/11/etno-kuca-maradik.html>

Литература се у списку наводи по азбучном реду, а интернет адресе по абecedном редоследу слова која следе иза *www*.

1. Букуров Б. (1979): *Општина Ада*. Географске монографије војвођанских општина. Природно-математички факултет, Институт за географију, Нови Сад.
2. Ивков А. (2002): *Туристичка валоризација споменичких вредности Кикинде*. Научно-стручни часопис Туризам бр.6. стр. 162-164. ПМФ, Департман за географију, туризам и хотелијерство, Нови Сад.
3. Кицошев С. (1989): *Географске и демографске карактеристике румунске народности у САП Војводини*. Докторска дисертација. Рукопис. Универзитет у Новом Саду, Природно-математички факултет, Институт за географију, Нови Сад.
4. Кицошев С. (1994): *Промене броја и етничке структуре становништва Бачке током XX века*, Зборник Матице српске за друштвене наука, свеска 96, Нови Сад. стр. 163-183.
5. Ромелић Ј., Ђурчић Н. (2001): *Туристичка географија Југославије*. Универзитет у Новом Саду, Природно-математички факултет, Институт за географију, Нови Сад.
6. Савезни завод за статистику: Попис становништва 1991. Национална припадност, подаци по насељима и општинама, Београд 1993.
7. Статистички годишњаци Србије 1976-2001, Републички завод за информатику и статистику, Београд.
8. Тојзан Е. (2003): *Могућности за развој културног туризма у Бечеју*. Дипломски рад. Универзитет у Новом Саду, Природно-математички факултет, Институт за географију. Нови Сад.
9. CD-Туристичка понуда Војводине, Скупштина АПВ-Извршно веће АПВ, Покрајински секретаријат за привреду, 2000.
10. Чанацић Ђ. (1997): *Литерарни извори о пореклу цигана*. У: Цигане мој (Роми у Војводини). ПЧЕСА, Едиција Историја пољопривреде, салаша и села. Књига XVIII. Стр 81-84.
11. Ђурчић С. и сарадници, (1996): *Туристички потенцијали Војводине*. Зборник радова “Туристички потенцијали Југославије”, Институт за географију, Нови Сад, стр. 42.
12. Wood E. M., (2002): *Ekoturizam. Principi, postupci i politike za održivost*. Centar za odgovorni i održivi turizam, Beograd.

www.srpskamreza.com/vojvodina.html

www.vojvodina.com

- Литература или други коришћени извори се морају наводити у тексту. Ако је део текста или пасус преузет (препричан) из одређене књиге или часописа или... након поменутог текста се на крају последње реченице наводи у загради презиме аутора и година издавања, односно **цyна** интернет адреса:

Један аутор – ...концерти класичне музике или позоришне представе (Ивков, 2002).

Два аутора – ... неговању обичаја појединих народа у справљању појединих јела и употреби пића (Ромелић, Ћурчић, 2001).

Више аутора – ... па нису регистрована додатна страдања, иселавања и усељавања (Ћурчић et al, 1996).

Интернет адреса – ... такође емитује програм на мађарском језику (<http://www.srpskamreza.com/vojvodina.html>).

Када се цитује нечији текст (препише као у оригиналу), наводи се и број стране:
Фазанерија је објекат... (Ристић, 2003, 57).

Када од истог аутора користите више радова објављених исте године, иза године у наводу литературе у тексту и у списку литературе на крају рада уз годину се пишу слова азбуке (уколико је текст ћириличног писма):

Кицошев С. (1995): *Полно-старосна структура етничких група у Војводини према попису становништва 1991. године*. Зборник Матице српске за друштвене науке, свеска 99, Нови Сад, стр. 89-109.

Кицошев С. (1995а): *Промене у верској структури становништва Војводине током XX века*. Зборник радова Института за географију, бр. 25, Универзитет у Новом Саду, Природно-математички факултет, Институт за географију, Нови Сад, стр. 69-78.

Тачка се у било којој од поменутих верзија навођења литературе ставља након заграде са цитираном литературом, а никако након текста пре заграде.

Литература се у тексту и у списку литературе на крају рада наводи **на писму оригинала**.

- Обавезно водити рачуна да се између речи не појављује више од једног размака.
- Пре знакова интерпункције (тачка, зарез, две тачке, тачка – зарез, упитник, узвичник) се не ставља размак, већ обавезно након њих:
Исправно – *Ловишта могу бити отворена и оградаена. Оградаеним ловиште, односно оградаеним делом ловишта, сматра се простор...*
Методолошки некоректно – *Ловишта могу бити отворена и оградаена . Оградаеним ловиштем, односно оградаеним делом ловишта, сматра се простор...*
Уколико нумерички податак садржи знакове зарез или тачку не ставља се размак ни испред ни иза знака:
Исправно – *5.172,65 ha*
Методолошки некоректно – *5 .172,65 ha*

- Између бројчане вредности и мерне јединице **се пише размак** (5 km, 230 ha), **осим** када компјутер раздвоји бројчану вредност и мерну јединицу у два реда.

Једино се мерне јединице %, ‰ и °C увек пишу уз бројчану вредност без размака (76%, 23,3‰, 14°C).

- Код децималних бројева куцати зарез, а не тачку како је на енглеском; односно код хиљада куцати тачку, а не зарез (1.000 или 5.254,25).

У табелама иза године обавезно ставити тачку.

Бројеве у табели равнати десно (Right) ради поравнавања по децималама.
Увек наводи бројеве са истим бројем децимала.

Година	1991.	2011.
Број туриста	25.000	18.765

- Једноцифрене бројке без децимала (1-9) се пишу словима (један, два, три...) - осим за климу, век и годину и у табелама/графиконима.
- Ако се у раду приказују рељеф, клима, становништво... на крају поглавља обавезно дати коментар о вези одређене појаве и туризма или већ обрађиване проблематике на датом простору, односно утицаја тог елемента (позитивни, негативни, незнатан утицај, доминантан утицај) на одређене особине предмета рада (тренутно стање, могућности, правци развоја...).
- Двосложне речи се куцају без размака са цртицом између (нпр. *природно-географске карактеристике*). У случају писања смера пута или насеља у оквиру неке трасе, пише се размак (нпр. *север – југ* или траса пута *Београд – Ниш*). Речи као што су северозапад или југоисток се пишу без црте или размака.
- Сва имена, називе, топониме... писати на српском (како изговарамо), а само код првог помена у загради навести оригинал: нпр. *Њу Јорк* или *Њујорк (New York)*. Наводе на страном језику писати *italic*.
- **Код превода стране литературе важно је обратити пажњу** да су конструкције реченица у нашем језику и у другим (посебно енглеском) веома различите. Приликом превода неопходно је да се текст прилагоди духу нашег језика и научној терминологији (никако буквалан превод).
- **Избегавати употребу страних речи.** Уколико је неопходно навести их, а у загради ставити превод или тумачење, посебно код навођења дефиниција и сл.
- Наслове слика, табела, карата, графикона, скица... писати *Italic* (искошена слова), величине основног текста (12 *Font Size*) са обавезном нумерацијом (нпр. *Табела 1. Фонд главне гајене врсте дивљачи у ловишту “Суботичке шуме” у 2005. години*).
- Извор се пише такође *Italic*, али величином 10 *Font Size*.
- Свака слика, карта, табела, графикон (ако није Ваше ауторско дело) **морају имати извор:**

Извор: Ивков, 2008. или

Извор: www.vojvodina.com или ако је у питање лична фотографија

Фото: Ивков, А. (За слике се никада не наводи (Photo by Стеван Јовић) јер је рад на српском језику).

Код слика, скица, схема и графикона наслов и извор се уносе испод (центрирати), док се код и табела наслов уноси изнад (центрирати), а извор испод (поравнање на левој страни у односу на објекат).

- На табеле, карте, скице, слике, графиконе треба се позивати у тексту уз детаљније објашњење (таб. 12) или (графикон 5) итд.

Пример:

Табела 1. Колонисти у Војводини досељени од 1945-1948. године

Подручје	Број колониста	Процент колониста
Босна и Херцеговина	83.091	38,4
Хрватска	52.929	24,5
Централна Србија	35.416	16,4
Црна Гора	31.011	14,3
Македонија	9.975	4,6
Словенија	1.592	0,7
Косово и Метохија	1.519	0,7
Иностранство	773	0,4
Укупно	216.306	100,0

Извор: Ђурђевић, 1998.

- У табелама и графиконима се обавезно уноси ознака за мерну јединицу чија се вредност приказује (**површина у ha** или **површина (ha)**; **температура у °C**; **удео (%)**...).

- Уколико се у табели наводе бројчане вредности - нпр. фонд дивљачи или туристички промет (по месецима или одређеној структури туриста, старосна структура или домаћи и страни туристи...) последња колона/ред треба да представи суму.

У случају да се уносе вредности које представљају удео нечега (%), неопходно је да се дода последња колона/ред са укупном вредности – обично 100 (види у примеру – таб. 1). У случају да табела нпр. изражава просечне месечне вредности температуре ваздуха, последња колона/ред се додаје да би се унела просечна годишња температура ваздуха...

- Уколико сами правите графикон, текстуални подаци (наслов, легенда, категорије на x и y осе) морају бити написани на истом писму као и основни текст рада (ћирилица).

- Код графикона водити рачуна да на x осе, уколико се наводе године буду одговарајући, а не ако су нпр. 1896, 1901, 1948, 1953. да размаци буду исти.

- Када се статистички (нпр. табеларно) приказује нека појава, треба коментарисати податке, али никако понављањем истих из табеле, већ израчунавањем разлика, пораста, смањења, удела у %...

- Карта и план **морају имати размеру** или **размерник**. Бројчани размерник када се карта унесе у текст не мора да одражава праву вредност (уколико је карта умањена или увећана у односу на оригинал, размер се мења). Тада је потребно након назива карте у заграду унети размеру – на пример: *Карта 1. Ловиште “Козара” (Размер: 1 cm = 10 km)*. Свака карта мора имати и извор.

Уколико је размер карте непознат, лако се утврђује помоћу друге карте (која има размер или размерник) или на основу познатог растојања (по правој линији).

- Ако се година наводи у загради, иза ње се не куца тачка, на пример: (2004)
У свим осталим ситуацијама тачка се куца иза године без размака, на пример: Ловиште је установљено 1964. године. Од 1994. до 1997. године... или У периоду 1995-1998. године

Када се за неки период пише реч **од** мора и реч **до**.

- Иза римских бројева се не ставља тачка.
 - Ознаке за мерне јединице (**километар, хектар, целзијус...**) куцају се латиницом и када је текст у ћириличном писму (**km, ha, °C...**).
 - Америчке мере претварати у међународно прихваћене (нпр. миље у километре), као и нпр. билионе у милијарде.
 - У **ПРЕДГОВОРУ** рада навести зашто је одабрана баш та тема и коме се захваљујете.
 - Нумерација старана почиње од **УВОДА!**
- * У раду треба давати своје коментаре, навести и образложити личне ставове научно поткрепљене (без писања у првом лицу) на одређене проблеме, тренутно стање, генералну ситуацију... Рад не представља само сакупљену литературу!!!
- * Веома је корисно упоређивати резултате рада са резултатима исте или сличне проблематике на истом или неком другом (али компатибилном) географском простору, јер ће се на тај начин боље утврдити стање (ниво) истраживане проблематике и могу се предузети (препоручити) одређене мере. На овај начин се јасно уочава и зрелост кандидата у изучавању и научној анализи. Може се вршити поређење са другим дипломским/мастер радовима, научним радовима и сл.

Обавезни делови **садржаја**:

УВОД

РАЗРАДА (све наслове који су у тексту, величином како је наведено)

ЗАКЉУЧАК (избећи препричавање рада, већ навести закључке истраживања и перспективе даљег развоја)

ЛИТЕРАТУРА И ИЗВОРИ ПОДАТАКА

ПРИЛОЗИ (велике табеле, програми манифестација, текстови из медија и слично у зависности од теме рада)